herpy

GECKOR

Western chameleon gecko

Eurydactylodes occidentalis

Eurydactylodes occidentalis är den minsta arten i släktet nykaledoniska kameleontgeckor: en liten, nattaktiv trädgecko med gripsvans som bara lever i kustlågland på västsidan av Grande Terre. Arten beskrevs först 2009, är hotad i naturen och syns sällan i fångenskap. Skötseln bygger på släktingarna *Eurydactylodes vieillardi* och *Eurydactylodes agricolae*.

Familj: Diplodactylidae

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**5 cm** nos-kloaklängd
Livslängd	**10-15 år**
Aktiv	**På natten**
Levnadssätt	**Trädlevande**
Biotop	**Torrskog**
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**45 × 45 × 60 cm** L × B × H för 1 vuxet djur
Temperatur, dag	**22-26 °C**
Värmeplats	**27-29 °C**
Temperatur, natt	**20-23 °C**
Luftfuktighet	**60-80 %**
UVB	**Rekommenderas** Fergusonzon 1
Föda	**Insekter, frukt och färdigfoder**
Hålls	**Ensamma, parvis eller en hane med flera honor**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Kullstorlek	**1-2 ägg**
Inkubation	**50-90 dagar** vid 22-26 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Ej listad**
EU-bilaga	**Ej listad**
IUCN	**Starkt hotad (EN)**

Om arten

Eurydactylodes occidentalis är en smal, liten gecko med triangulärt huvud, stora ögon utan ögonlock, lodräta pupiller och en gripande svans. Det är släktets minsta art: kroppen blir upp till 5 cm från nos till kloak. Totallängd och vikt är inte dokumenterade.

Huvudfjällen, särskilt mellan näsborrarna och framför ögonen, är stora, kantiga och ganska symmetriska. Det finns inga knoppfjäll i nacken. Fåran från mungipan och fåran under hörselöppningen hänger inte ihop utan är åtskilda av en smal bro av fjäll, och det skiljer arten från *Eurydactylodes symmetricus* och *Eurydactylodes agricolae*. Från *Eurydactylodes vieillardi* skiljer den sig genom de större, mer symmetriska huvudfjällen och den mindre storleken. Teckningen består av tre oregelbundna, mörka tvärband på ljus botten. Hanen har fler än 60 porer framför kloaken, ordnade i flera rader.

Arten beskrevs 2009 av Bauer, Jackman, Sadlier och Whitaker. Det latinska artnamnet betyder "västlig" och syftar på utbredningen längs västkusten. Vid beskrivningen var arten känd från bara fyra exemplar, och den skiljer sig tydligt från släktets tre andra arter på genetiska data. Den är betydligt ovanligare i terrarier än *Eurydactylodes vieillardi* och *Eurydactylodes agricolae*.

Livslängden är inte dokumenterad, men släktets övriga arter kan leva i minst 10 år.

Utbredning och livsmiljö

Eurydactylodes occidentalis lever bara i kustlågland på västsidan av Grande Terre i Nya Kaledonien, i Province Sud. Typlokalen är ett lågt liggande sumpområde, Marais Fournier vid Gouaro-Déva nordväst om stranden vid Poé, nära Bourail. De få senare fynden ligger i samma område och något längre mot sydost. Utbredningen är snäv och splittrad.

> **Naturlig utbredning:** Nya Kaledonien.

LIVSMILJÖ

Arten lever i lågland med skog och snår längs västkusten, från havsnivå till omkring 20 m över havet, också i kanten av sumpområden. Den är nattaktiv och lever i buskar och lågt lövverk, där den sover gömd under dagen. Västkusten är torrare och varmare än de bergiga delarna av Grande Terre, med en tydlig torrperiod och en fuktigare säsong.

Arten är hotad (EN). Kustlågländerna är kraftigt uppdelade av röjning för jordbruk och bete, och skogsresterna brinner gång på gång. Den invasiva myran *Wasmannia auropunctata* är ytterligare ett hot mot små, trädlevande kräldjur på Nya Kaledonien.

Skötsel

TERRARIET

Det finns bara lite kunskap om skötseln av *Eurydactylodes occidentalis*. Siffrorna är lånade från *Eurydactylodes vieillardi* och *Eurydactylodes agricolae*, som har nästan samma levnadssätt och storlek. För ett vuxet djur ska terrariet vara minst 45 × 45 × 60 cm (längd × bredd × höjd). Större är bättre, och höjden är viktigare än golvytan, eftersom arten klättrar. Ett par eller en hane med två honor kan hållas ihop i ett terrarium med mer utrymme; utan avel finns det ingen anledning att ha mer än ett djur. Ett glasterrarium med nät i locket ger både hög fuktighet och frisk luft. Nätet ska vara finmaskigt, eftersom djuren är små och tar sig ut genom små springor.

Inred med många tunna grenar i olika tjocklekar, lianer, kork och blad, så att djuret kan klättra och sova i lövverket. Det ska finnas gömställen på alla höjder, inte bara på marken. Levande växter ger skydd och hjälper till att hålla kvar fukten. Som botten fungerar 60 % ekologisk matjord och 40 % kokosfiber med ett tjockt lager löv ovanpå, som också dämpar ett eventuellt fall. Ta bort spillningen dagligen och byt hela botten var tredje till fjärde månad.

TEMPERATUR

På dagen ska temperaturen vara 22-26 °C i större delen av terrariet och 27-29 °C på en varm plats under en lampa. På natten ska temperaturen sjunka till 20-23 °C. En vit värmelampa på omkring 40 W över en gren högst upp i terrariet är den enklaste uppvärmningen; blir platsen för varm byter du till en svagare lampa. Värmen är högst upptill och lägst nedtill, och det ska finnas grenar och lövverk på alla höjder, så att djuret själv kan välja. Mät med en digital termometer där givaren sitter på grenen under lampan. Temperaturen får inte överstiga 30 °C. Släktets små, nattaktiva arter är känsliga för värme, så placera terrariet långt från fönster och element.

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Håll luftfuktigheten på 60-80 %, mätt i mitten av terrariet. Den är lägst i den varma änden och högst i den svala. Den ska stiga på natten och sjunka under dagen, men aldrig understiga 50 %. Spraya terrariet ordentligt med en trycksprayare varje kväll och på morgonen vid behov, så att djuret kan dricka droppar från bladen. Ställ dessutom ut en låg skål med färskt vatten och skrubba den en gång i veckan. Botten och grenarna ska hinna torka mellan sprayningarna, eftersom ihållande för hög fuktighet och stillastående luft ger hud- och luftvägsproblem.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

LJUS OCH UVB

Arten är nattaktiv och klarar sig utan UVB när fodret innehåller D3-vitamin, men ett svagt UVB-ljus är en fördel. Använd ett UVB-rör för skuggdjur (Ferguson-zon 1), till exempel ett T5-rör på 7 %, 20-30 cm ovanför nätet eller 25-40 cm under nätet. Ett rör på 2,4 % ska sitta närmare, omkring 10 cm ovanför nätet. Målet är ett UV-index på 1-2 på den översta grenen, och det kontrolleras bäst med en UV-mätare. Det ska alltid finnas skugga i resten av terrariet. Ha ljuset tänt 10-12 timmar och något längre på sommaren, styrt av en timer. På natten ska det vara mörkt.

Läs mer: Ljus och UVB Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

UTFODRING

Arten är sannolikt frukt- och insektsätare som resten av släktet. Ge ungefär hälften färdigfoder för fruktätande geckor, rört ihop till en tjock gröt, och hälften levande insekter. Gröten ges i en liten skål på en väggfäst hylla och inte på marken. Växla mellan flera smaker, så att kosten blir varierad.

Ungar upp till ett år får insekter varannan dag och gröt 2-3 gånger i veckan. Vuxna får insekter och gröt 2-3 gånger i veckan. Lämpliga insekter är syrsor, kackerlackor, gräshoppor, silkesmaskar och vaxmott, inte längre än avståndet mellan djurets ögon. Eftersom arten är så liten ska insekterna vara små. Pudra insekterna med kalk och D3-vitamin, låt dem äta bra foder i 2-3 dagar före utfodring och ge ett multivitamin en gång i månaden.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

BETEENDE OCH HANTERING

Eurydactylodes occidentalis är liten och lugn, och släktets arter kan vänjas vid kort hantering. Låt ett nytt djur vara i fred i två veckor och hantera det bara om det har ätit. Börja med korta besök där handen hålls stilla i terrariet, och håll sedan passen under fem minuter. Stöd fötter, kropp och svans och låt djuret gå från hand till hand. Sitt nära en mjuk yta, så att djuret inte faller långt om det hoppar. Ta aldrig tag i svansen. Hantera helst på kvällen, så att du inte stör djurets vila.

Eurydactylodes vieillardi och *Eurydactylodes agricolae* kan spruta en klibbig, illaluktande vätska från svansen när de blir skrämda, och den gör ont om den träffar ögonen. Om *Eurydactylodes occidentalis* gör likadant är inte dokumenterat, men hantera djuret på samma sätt och tvätta händerna efteråt.

Ett par eller en hane med två honor kan hållas ihop, men två hanar får aldrig hållas tillsammans.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Ålder och vikt vid könsmognad är inte dokumenterade för *Eurydactylodes occidentalis*. Hanen har en tydlig hemipenisbula vid svansroten och många porer framför kloaken, medan honan saknar båda. Hos ungar är könet svårare att se. Djuren ska vara fullvuxna och i gott hull innan de sätts i avel, och honan ska ha goda kalkreserver.

PARNING

Liksom hos *Eurydactylodes vieillardi* och *Eurydactylodes agricolae* pausar en viloperiod på 2-3 månader med kortare dagar (under 12 timmars ljus) och 20-22 °C på dagen äggläggningen. Därefter höjs ljus och temperatur igen, vilket sätter igång parningen. Par och trior med en hane och två honor kan hållas ihop året runt, men fler än två honor per hane ger färre ägg.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Eurydactylodes occidentalis är äggläggande. Släktets arter lägger 1-2 ägg åt gången med tre till fyra veckors mellanrum, och detsamma gäller sannolikt denna art. Ge honan en äggläggningslåda som är minst 10 cm djup, fylld med en fuktig blandning av hälften torvmossa och hälften vermikulit, så att hon kan gräva ner äggen djupt. Håll utkik efter ägg utanför lådan, de är som regel obefruktade eller dåliga. Ge honan gott om kalk och insekter under hela säsongen.

INKUBATION

Flytta äggen försiktigt och utan att vända dem till en liten ask med fuktig vermikulit, och öppna locket var fjärde till sjunde dag så att luften byts. Vid 22-26 °C kläcks äggen efter 50-90 dagar, oftast efter 70-90 dagar.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Ungarna får samma skötsel som de vuxna, men med kraftig daglig sprayning, så att de hinner dricka dropparna. Vattenbrist är den vanligaste orsaken till att ungar inte trivs. För fuktigt och utan luftväxling ger lika lätt luftvägsinfektioner, så god ventilation är avgörande. Håll varje unge i en liten, enkel ask med hushållspapper, tunna grenar och konstgjorda växter, och ge dem färsk gröt varannan dag och små insekter, pudrade med kalk.

Hälsa och vanliga misstag

Sjukdomar hos *Eurydactylodes occidentalis* är inte beskrivna. Hos släktet beror de typiska problemen på skötseln:

- Ihållande för hög eller för låg fuktighet, som ger hud- och andningsproblem. Håll fuktigheten på 60-80 % och låt terrariet

torka upp under dagen.

- För mycket värme. Håll temperaturen under 30 °C.
- Brist på kalk och D3-vitamin, särskilt hos honor i avel. Pudra insekterna med kalk och ge ett svagt UVB-ljus.
- Förlust av svansen. Ta aldrig tag i svansen.
- Uttorkning hos ungar om sprayningen är för sparsam.

Sök en veterinär med erfarenhet av kräldjur om djuret går ner i vikt, inte äter på flera veckor eller verkar slött.

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.